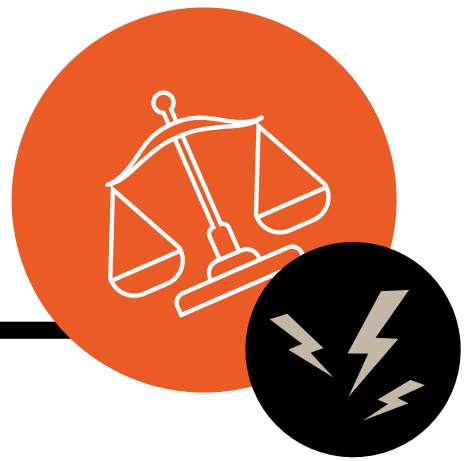

Mishandeling

Casus 'Belediging'

De 15-jarige Roy uit Barendrecht werkt al een tijdje bij een elektronikabedrijf. Hij doet zijn werk goed en kan goed met zijn baas overweg. Bij Roy thuis hebben ze het niet breed en hij helpt door een deel van zijn salaris aan zijn ouders te geven. Roy wil graag oordopjes kopen, maar hij houdt aan het einde van de maand steeds te weinig over om deze oordopjes te kunnen kopen.

Op een dag steelt Roy de oordopjes op zijn werk. Een week later moet hij bij zijn baas komen. De diefstal van Roy is te zien op camerabeelden. Roy heeft heel veel spijt. Na een goed gesprek met zijn baas brengt Roy de oordopjes terug en mag hij blijven werken bij het elektronikabedrijf.

Een klasgenoot van Roy, die ook bij het elektronikabedrijf werkt, hoort dat Roy oordopjes heeft gestolen en op een feestje vertelt deze klasgenoot dat hij Roy onbetrouwbaar vindt en dat hij oordopjes heeft gestolen. Vervolgens weet uiteindelijk de hele school dat. Veel klasgenoten pesten Roy en op school krijgt hij veel vervelende opmerkingen naar zijn hoofd.

Deze rechtszaak draait om de volgende vraag:

Valt dit onder de vrijheid van meningsuiting of is hier sprake van smaad?

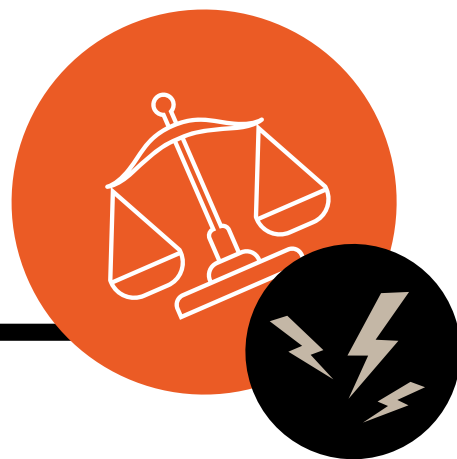
- 1 Is dit schadelijk voor de reputatie van Roy?
- 2 Was het doel van de klasgenoot om de reputatie van Roy te beschadigen?
- 3 Is een feest een openbare plaats?

Strafbare feiten

In de wet staat het volgende over smaad¹:

- 1 Je bent strafbaar als je met opzet iemands goede naam of reputatie aantast, door een bepaald feit openbaar te maken.
- 2 De maximale straf hiervoor is zes maanden gevangenisstraf of 7.400 euro boete.
- 3 Als de feiten via tekst of plaatjes zijn verspreid is de maximumstraf zelfs 1 jaar of 7.400 euro boete.
- 4 Er is geen sprake van smaad als het noodzakelijk was om je te verdedigen of als het 'in het algemeen belang' is om het feit openbaar te maken, dit betekent dat het belangrijk is dat mensen dit feit weten.

Belediging

Jullie zijn de rechter in deze rechtszaak

Wat doet een strafrechter?

Jij beoordeelt als strafrechter of iemand een strafbaar feit heeft gepleegd en of hij daarvoor gestraft moet worden. Er zijn drie belangrijke vragen die je als rechter probeert te beantwoorden tijdens de rechtszaak:

- Is de tenlastelegging te bewijzen?
 - Gaat het om een strafbaar feit?
 - Is de verdachte inderdaad schuldig?
- Als je op alle drie de vragen ja kunt antwoorden, dan is de verdachte schuldig (aan het strafbaar feit dat in de tenlastelegging is omschreven).

1 Als rechter zit je de rechtszaak voor.

Dit betekent dat je de tijd in de gaten houdt en zorgt dat iedereen aan het woord komt.

2 Je ondervraagt de verdachte om te onderzoeken wat er precies gebeurd is.

3 Vonnis: aan het einde van de rechtszaak bepaal jij of de verdachte schuldig is en welke straf de verdachte krijgt.

Dit vertel je de verdachte en andere aanwezigen. Leg ook uit waarom de verdachte wel of niet schuldig is en waarom je deze straf oplegt of de verdachte vrijspreekt.

Wat moeten jullie voorbereiden?

1 Rolverdeling

Tijdens de rechtszaak nemen drie van jullie plaats in de stoelen van de rechters. De anderen zijn publiek. Bepaal wie van jullie in de stoelen van de rechters gaan zitten en verdeel onder de drie rechters de volgende drie taken:

- De rechtszaak voorzitten
- De verdachte ondervragen
- Het vonnis uitspreken

Tijdens de rechtszaak mag je elkaar wel helpen, als iemand even niet meer weet wat hij moet zeggen.

2 De rechtszaak voorzitten

Samen bedenken jullie hoe degene die van jullie de rechtszaak voor gaat zitten dat het beste kan doen. Het is als voorzitter je taak om te zorgen dat iedereen aan het woord komt.

3 Ondervraging verdachte

Bedenk wat jullie willen weten van de verdachte. Met vragen probeer je te ontdekken wat er precies gebeurd is. Je probeert achter de volgende dingen te komen:

- Is de tenlastelegging (de aanklacht) te bewijzen?
- Gaat het om een strafbaar feit?
- Is de verdachte inderdaad schuldig?

Eén persoon schrijft de vragen voor de verdachte op die je met je groepje bedacht hebt.

4 Het vonnis

Jullie bepalen of de verdachte schuldig is en welke straf de verdachte krijgt. Denk er samen goed over na. In het vonnis leg je uit waarom de verdachte wel of niet schuldig is en waarom je deze straf oplegt of de verdachte vrijspreekt. Na de schorsing vertelt een van jullie het vonnis.

Let op! Je mag geen hogere straf uitdelen dan in de wet vermeld staat.

Rechter

Dit gaan we vragen aan de verdachte tijdens de ondervraging. Kom te weten wat voor persoon de verdachte is.

.....

.....

.....

.....

.....

Aan het einde van de zitting moeten jullie deze vragen beantwoord hebben:

Is de tenlastelegging te bewijzen? *Luister goed naar de officier van justitie wat de tenlastelegging is.*

.....

.....

.....

.....

Gaat het om een strafbaar feit? *(antwoord en argumenten)*

.....

.....

Is de verdachte inderdaad schuldig? *(antwoord en argumenten)*

.....

.....

.....

Wat zijn de strafverzwarende of straf verlagende argumenten? *(antwoord en argumenten)*

.....

.....

Dit is ons vonnis: *(welke straf of vrijspraak en de bijbehorende argumenten / gebruik de antwoorden van hierboven, als één van de antwoorden 'nee' is moeten jullie de verdachte vrijspreken)*

.....

.....

.....

.....

Belediging

Jullie zijn de officier van justitie in deze rechtszaak

Wat doet een officier van justitie?

Het is de taak van de officier om mensen die de wet overtreden op te sporen en voor de rechter te brengen. Het Openbaar Ministerie (OM) is verantwoordelijk voor de opsporing en vervolging van strafbare feiten. Ook moet het ervoor zorgen dat het vonnis van de rechter wordt uitgevoerd.

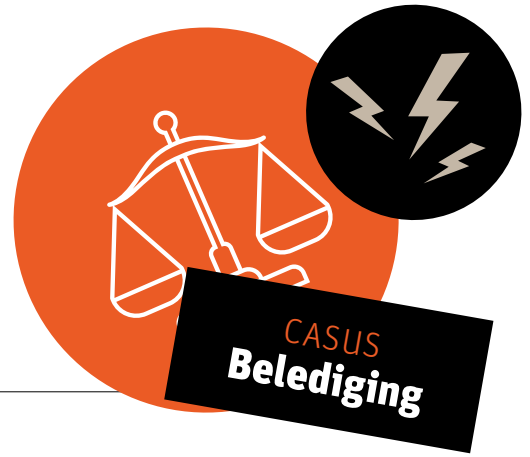
Jullie taken als officier van justitie tijdens de rechtszaak zijn:

- 1 **Voorlezen van de tenlastelegging.**
Hierin staat waar de verdachte van wordt beschuldigd.
- 2 **Houd het requisitoir.**
Dit is een verhaal waarmee je de rechters vertelt wat de feiten zijn en wat jouw mening hierover is. Je geeft argumenten voor je mening. Aan het eind van het requisitoir eis je een straf of je vraagt de rechter de verdachte vrij te spreken.

Wat moeten jullie voorbereiden?

- 1 **Rolverdeling**
Bepaal eerst wie de aanklacht voorleest en wie het requisitoir gaat houden. Deze twee mensen gaan straks op de plek van de officieren zitten. De anderen zijn tijdens het rollenspel publiek.
- 2 **Aanklacht**
Daarna ga je met zijn allen de aanklacht schrijven, die een van jullie bij de opening van de rechtszaak voorleest. In de aanklacht staat wat de verdachte heeft 'misdan'. Gebruik hiervoor de casus. Gebruik deze beginzin: "De verdachte wordt aangeklaagd wegens..."
- 3 **Requisitoir**
Schrijf op wat de feiten zijn en wat jullie mening hierover is. Schrijf van tevoren alvast een paar argumenten op die je kunt bedenken op basis van de casus. Degene die het requisitoir gaat houden, kan tijdens de ondervraging van de verdachte nog wat argumenten toevoegen of iets veranderen aan zijn verhaal. Aan het eind van het requisitoir eis je een straf, bijvoorbeeld gevangenisstraf, taakstraf of geldboete. Jullie mogen zelf bedenken wat jullie een goede straf vinden, maar je mag geen hogere straf eisen dan in het wetboek staat.

Officier van Justitie

Dit is onze tenlastelegging:
(Waarvan wordt de verdachte beschuldigd?)

De verdachte wordt aangeklaagd wegens...

Tegen wie?

Plaats

Dit gaan we vragen aan de getuige:

Datum Tijd

Wat heeft de verdachte gedaan?

Dit is wat we gaan zeggen tijdens het requisitoir:

Vertel eerst het antwoord op alle vragen voordat je vertelt wat voor straf jullie eisen.

Is het feit bewezen? (antwoord en argumenten)

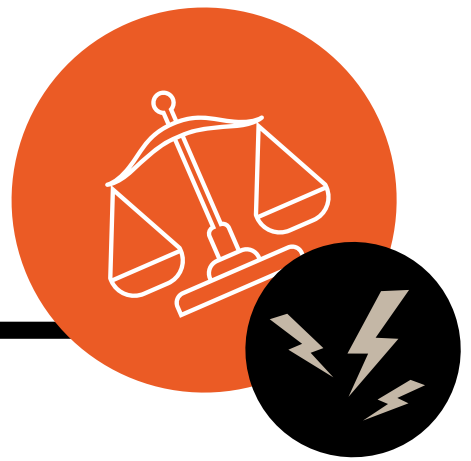
Gaat het om een strafbaar feit? (antwoord en argumenten)

Is de verdachte schuldig aan het feit? (antwoord en argumenten)

Zijn er strafverzwarende of straf verlichtende omstandigheden? (antwoord en argumenten)

Dit is onze strafeis: (welke straf zou de rechter moeten opleggen aan de verdachte)

Belediging

Jullie zijn de verdachte en de advocaat in deze rechtszaak

Wat doet een verdachte tijdens de rechtszaak?

De verdachte mag tijdens de rechtszaak twee keer spreken:

1 De ondervraging

Er worden vragen gesteld door de rechter. Je hoeft niet te antwoorden, maar misschien wil je wel uitleggen waarom je geen straf moet krijgen.

2 Het laatste woord

Als verdachte krijg jij het laatste woord voordat de rechter een uitspraak doet. Je kunt zeggen dat je spijt hebt of onschuldig bent, maar ook nu hoeft je niets te zeggen.

Wat doet een advocaat tijdens de rechtszaak?

1 De advocaat mag vragen stellen aan de getuige

2 De advocaat mag het pleidooi houden

Dit is een verhaal met argumenten waarom de verdachte geen straf (of minder straf) verdient.

Wat moeten jullie voorbereiden?

1 Rolverdeling

Bepaal eerst wie straks de verdachte speelt en wie de advocaat. De andere leerlingen zijn tijdens het rollenspel publiek.

2 Bereid de rol van de verdachte voor

Tijdens de rechtszaak stelt de rechter een aantal vragen aan de verdachte. Bedenk samen wat de verdachte tijdens de ondervraging gaat zeggen en of de verdachte op alles antwoord gaat geven. Je mag ook gebruik maken van je zwijgrecht en niets zeggen. Daarnaast krijgt de verdachte als allerlaatste het woord. Je kunt hier:

- zeggen hoeveel spijt je hebt, en/of
- benadrukken dat je onschuldig bent, en/of
- vertellen hoe erg een straf voor jou zou zijn of
- niets zeggen

Bedenk samen of de verdachte iets gaat zeggen bij het laatste woord. Als hij wat gaat zeggen bedenk je samen wat dat zal zijn.

3 Bereid de rol van de advocaat voor

- Bedenk welke vragen je wilt stellen aan de getuige
- Na het requisitoir van de officier van justitie is de advocaat aan de beurt om een pleidooi te houden.

Bedenk samen vast hoe jullie gaan proberen de rechter te overtuigen van de onschuld (of beperkte schuld) van de verdachte. Hoe gaan jullie uitleggen waarom de verdachte geen straf verdient? Welke argumenten hebben jullie daarvoor? Schrijf een aantal argumenten op. De advocaat kan tijdens de rechtszaak dit nog aanvullen met argumenten uit de verhoren en het requisitoir.

Verdachte & Advocaat

Dit gaat de advocaat van de verdachte zeggen tijdens het pleidooi.

Een advocaat zal de eerste drie vragen negatief beantwoorden;

het antwoord op de vierde vraag is het persoonlijke verhaal van de verdachte.

Is het feit bewezen? (antwoord en argumenten)

.....

.....

.....

.....

.....

Gaat het om een strafbaar feit? (antwoord en argumenten)

.....

.....

.....

.....

.....

Is de verdachte inderdaad schuldig aan het feit? (antwoord en argumenten)

.....

.....

.....

.....

.....

Zijn er straf verlichtende omstandigheden? (antwoord en argumenten)

.....

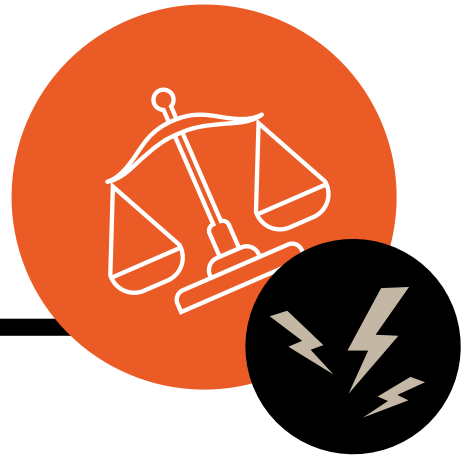
.....

.....

.....

.....

Mishandeling

Jullie zijn het slachtoffer in deze rechtszaak

Wat doet een slachtoffer tijdens een rechtszaak?

Slachtoffers van ernstige misdrijven mogen tijdens een rechtszaak een verklaring afleggen.

- 1 **Slachtoffers mogen alleen vertellen over de gevolgen van de mishandeling voor zichzelf.**
Bijvoorbeeld pijn of geleden schade.
- 2 **Slachtoffers mogen geen advies geven over de hoogte van de straf.**

Wat moeten jullie voorbereiden?

- 1 **Rolverdeling**
Bepaal eerst wie straks het slachtoffer speelt. De andere leerlingen zijn tijdens het rollenspel publiek.
- 2 **Bereid de rol van het slachtoffer voor**
Tijdens de rechtszaak krijgt het slachtoffer gelegenheid om een verklaring af te leggen. Bedenk samen wat jullie willen zeggen en schrijf dit op.

AANTEKENINGENBLAD

Slachtoffer

Dit is wat ik ga zeggen tijdens de verklaring over wat is voorgevallen.

Is er sprake van lichamelijk letsel? Zo ja, vertel ook hoe lang en hoeveel last je er van had of hebt.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Is er schade aan je persoonlijke spullen? Zo ja, denk bijvoorbeeld aan de waarde van de spullen.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hoe voel ik mij nu? Vertel hier hoe jij je voelt, maar ook hoe jij je voelt bij de verdachte in de buurt.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Overig:

.....

.....

.....